

Regels voor een wijnetiket

Vermeldingen voor wijnetiketten volgens
Verordening EU 2019/33

Regels voor het wijnetiket

In de onderstaande overzichten ziet u de regels voor vermeldingen op een wijnetiket. Er is onderscheid gemaakt tussen verplichte vermeldingen, facultatieve vermeldingen en vermeldingen die sterk worden aangeraden. Daarnaast komen het lettertype en logo's aan bod. U kunt deze regels hierover vinden in hoofdstuk IV etikettering en presentatie (artikel 40 tot en met 58) van de verordening (EU) 2019/33.

Verplichte vermeldingen

In het onderstaande overzicht ziet u de verplichte vermeldingen in één gezichtsveld volgens artikel 40 van Verordening (EU) 2019/33.

Soort vermelding	Belangrijk	Bijzonderheden	Waar staat het in de wetgeving?
Wijncategorie:	Wijn Minimaal 8,5% effectief alcoholgehalte en maximaal 15%, en minimaal 3,5 gram zuur per liter (46,6 milli-equivalent). De term "tafelwijn" wordt niet meer gebruikt.	Het vermelden van de wijncategorie is niet nodig voor BGA en BOB wijnen, maar heeft wel een meerwaarde bij speciale wijnen.	Vo 1308/2013, bijlage VII, Deel II Wijncategorieën
	Likeurwijn Minimaal 15% effectief alcoholgehalte, en maximaal 22%.		
	Mousserende wijn Door vergisting, bij 20 Celsius overdruk van minstens 3 bar.		
	Mousserende kwaliteitswijn Door vergisting, bij 20 Celsius overdruk van minstens 3,5 bar.		
	Mousserende wijn waaraan koolzuurgas is toegevoegd Er is koolzuurgas toegevoegd en heeft tenminste een overdruk van 3 bar.		
	Parelwijn Er is endogeen koolzuurgas uit vergisting in de oplossing is gebracht, bij 20 Celsius overdruk van minstens 1 en maximaal 2,5 bar, minimaal 7% effectief alcoholgehalte.		
	Parelwijn waaraan koolzuurgas is toegevoegd Er is koolzuurgas in de oplossing gebracht, bij 20 Celsius overdruk van minstens 1 en maximaal 2,5 bar, minimaal 7% effectief alcoholgehalte.		
	Wijn van ingedroogde druiven Geen verrijking, minimaal 9% effectief alcoholgehalte.		

	<p>Wijn van overrijpe druiven Geen verrijking, minimaal 12% effectief alcoholgehalte.</p>		
Beschermde Geografische Aanduiding (BGA):	<ul style="list-style-type: none"> - De druivenrassen die zijn toegestaan bij BGA wijnen staan op de BGA provincie rassenlijst. - Gebruik niet de afkorting BGA maar vermeld altijd de volledige naam "Beschermde Geografische Aanduiding". <p><i>Schrijfwijze:</i> "Beschermde Geografische Aanduiding" "Provincie Naam"</p> <p><i>Voorbeeld:</i> "Beschermde Geografische Aanduiding Limburg"</p> <ul style="list-style-type: none"> - Optioneel: toevoegen van een kleiner gebiedsnaam binnen het BGA gebied. <p><i>Voorbeeld:</i> "Achterhoek Beschermde Geografische Aanduiding Gelderland"</p> <ul style="list-style-type: none"> - Voor wijn met BGA provincie kan ook de traditionele naam worden gebruikt, mogelijk samen met een kleiner gebiedsnaam. <p><i>Schrijfwijze:</i> "Landwijn en Naam van Provincie"</p> <p><i>Voorbeeld:</i> "Landwijn Utrecht"</p>	Alleen voor BGA wijnen. Er is een BGA voor ieder van de 12 provincies.	Artikel 55 Vo. 2019/33 en Artikel 112-113 Vo 1308 /2013
Beschermde Oorsprongsbenaming (BOB):	<ul style="list-style-type: none"> - Gebruik BOB vermelding wanneer de wijn voldoet aan het productdossier van de BOB. - Gebruik niet de afkorting BOB maar vermeld altijd de volledige naam "Beschermde Oorsprongsbenaming". <p><i>Schrijfwijze:</i> "Beschermde Oorsprongsbenaming" "Naam van de BOB"</p>	Alleen voor BOB wijnen.	Artikel 55 Vo. 2019/33 en Artikel 112-113 Vo 1308 /2013

	- Kan samen gaan met een kleiner gebiedsnaam binnen het BOB gebied (optioneel).		
Herkomst:	Voor wijn die in Nederland is gemaakt met druiven die in Nederland zijn geogst geldt de vermelding: "Product van Nederland", of "Wijn van Nederland", of "Geproduceerd in Nederland"	Eventueel: "Wijn van Nederland uit (naam v/d lidstaat) geogste druiven"	Artikel 45 Vo. 2019/33
	Voor wijn die in Nederland is gemaakt met druiven die in een andere EU-lidstaat zijn geogst geldt de vermelding: "wijn van de Europese Gemeenschap" of een gelijkwaardige uitdrukking, dan wel, "wijn verkregen in Nederland uit in (naam v/d lidstaat) geogste druiven"		
Effectieve alcohol-volumegehalte:	U vermeldt het effectieve alcoholvolumegehalte. Vermeld het in hele of halve procenten (xx of xx,5). De waarde mag maximaal 0,5% afwijken van het actuele gehalte. <i>Schrijfwijze:</i> "xx, x % vol" - U mag de volgende termen voor het alcoholvolumegehalte zetten (optioneel): "alc" of "effectief alcoholgehalte" of "effectieve alcohol" Bij een 'geschat volume' gebruikt men als extra informatie het e-teken	Voor flessen tussen 20 en 100 cl moet de lettergrootte van het getal tenminste 3 mm zijn (grootte van de kleine letter "x").	Artikel 44 Vo. 2019/33
Flesvolume:	U vermeldt de flesvolume op het etiket. <i>Voorbeeld:</i> "750 ml" of "75 cl" of "0,75 l" Bij een 'geschat volume' gebruikt men als extra informatie het e-teken	Voor flessen tussen 20 en 100 cl moet de lettergrootte van het getal tenminste 4 mm zijn (grootte van de kleine letter "x").	Vo 1169/2011 art 23 en bijlage IX Het Warenwetbesluit hoeveelheden voorverpakkingen

Bottelaar:	<p>De bottelaar is de natuurlijke persoon, rechtspersoon of groepering van dergelijke personen die in de Europese Unie is gevestigd en de producten bottelt of voor zijn/haar rekening laat bottelen.</p> <p>Wanneer u zelf bottelt: U vermeldt de naam/firmanaam met de plaats en lidstaat of het etiketcodenummer van de bottelaar, voorafgegaan door "Bottelaar....." Of: "Gebotteld door ....."</p>	Voor de lidstaat gebruikt men de ISO landcode: (NL)	Artikel 46 Vo. 2019/33
	<p>Wanneer u iemand anders laat bottelen: U vermeldt de naam/firmanaam met de plaats en lidstaat of het codenummer van de firma voor wie gebotteld is, voorafgegaan door "Gebotteld voor ....." Of: "Gebotteld voor .....Door....." waarbij u op beide plekken de naam/firmanaam met de plaats en lidstaat vermeldt. U mag één van deze gegevens vervangen door een etiketcodenummer (van RVO).</p>	Voor de lidstaat gebruikt men de ISO landcode: (NL)	
Suiker (bij mousserende wijn):	<p>Dit is een verplichte vermelding voor mousserende wijn, mousserende wijn waaraan koolzuurgas is toegevoegd, mousserende kwaliteitswijn en aromatische mousserende kwaliteitswijn.</p> <p>U vermeldt het suikergehalte met de volgende aanduidingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> -brut nature -extra brut -brut -extra dry -sec -demi-sec -doux 	Alleen verplicht voor mousserende wijnen.	Artikel 47, 48 en 52 Vo. 2019/33 Zie vermeldingen bijlage III deel A Vo. 2019/33
Partijnummer:	Het partijnummer is het unieke nummer ("L...") dat verwijst	Het partijnummer mag in ander gezichtsveld staan.	Directive 89/396 > 2011/91161

	naar wijn die met praktisch gelijke kenmerken is gemaakt en gebotteld.		
Allergeneninformatie:	<p>Wanneer een wijn 0,25 mg/ liter of meer caseïne uit melk, 25 mg/l of meer albumin, lysozym uit ei of 10 mg/liter of meer sulfiet bevat dan moet dit op het wijnetiket vermeld worden.</p> <p><i>Schrijfwijze:</i> "bevat sulfieten" of "zwaveldioxide" en/of: "ei", "eiproteïne", "eiderivaat", "eilysozym" of "eialbumine" en /of: "melk", "melkderivaat", "melkcaseïne" of "melkproteïnen"</p> <p>Regels voor de etiket informatie voor allergenen informatie: voor de lettergrootte hou op z'n minst 1,2 MM aan (kleine letter "x") zorg voor "een afwijkende achtergrond, onderstrepen of vet afdrukken" van deze informatie (informatie benadrukken)</p>	De allergeneninformatie mag in ander gezichtsveld staan.	<p>Artikel 41 en Bijlage I deel B van Vo. 2019/33 Vo 1169/2011, artikel 21 en bijlage II</p> <p>Vo 1169/1169 artikel 21</p>

Vermelding die sterk worden aangeraden

Deze vermeldingen zijn niet verplicht maar worden sterk aangeraden.

Zwangerschapswaarschuwing

De zwangerschapswaarschuwing is geen verplichte vermelding op het wijnetiket maar het wordt wel sterk aangeraden. Gebruik hiervoor het onderstaande logo op uw wijnetiket.

Facultatieve vermeldingen voor alle wijnen

In het onderstaande overzicht ziet u de facultatieve vermeldingen volgens artikel 40 van Verordening (EU) 2019/333.

Soort vermelding	Uitleg	Waar staat het in de wetgeving?
Logo van allergenen:	<p>Facultatief, naast de verplichte tekst (zie allergenen hierboven) Naast verplichte vermelding kunt u een logo toevoegen.</p> 	<p>part B of Annex X to Regulation (EU) No 579/2012.</p>
Suiker:	<p>Een vermelding van het suikergehalte is alleen verplicht voor mousserende wijnen. Het is facultatief voor andere wijnen.</p> <p><i>Schrijfwijze:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - "droog" - "halfdroog" - "halfzoet" - "zoet" 	<p>Bijlage III Vo. 2019/33</p>
Biologisch:	<p>U mag vermelden dat de wijn biologisch is door de volgende aanduidingen te gebruiken:</p> <ul style="list-style-type: none"> - "biologisch" - "bio" - "eco" - "eko" - "organic" 	<p>Vo EU 202/2012 (SKAL)</p>
Wijn uit proefaanbouw:	<p>Deze vermelding is voor wijn uit proefaanbouw waarvoor een vergunning is aangevraagd bij RVO. Rassen staan niet op de OIV lijst.</p> <p><i>Schrijfwijze:</i></p> <p>"Wijn uit proefaanbouw"</p>	<p>Artikel 81 Vo 3108/2013 Artikel 19c Regeling wijn en olijfolie</p>

	- U mag het jaartal ook vermelden.	
Beschrijving van de wijn:	U kunt een korte tekst toevoegen om meer informatie te geven over de wijngaard, wijn, of druiven. Dit kan bijvoorbeeld op de achterkant van het etiket.	

Facultatieve vermeldingen voor cépagewijn

Deze vermeldingen gelden alleen voor cépagewijn.

Soort vermelding	Uitleg	Bijzonderheden	Waar staat het in de wetgeving?
Cépagewijn Nederland	Bij deze vermelding op het wijnetiket geldt dat de certificaat aanwezig moet zijn. <i>Schrijfwijze:</i> "Cépagewijn Nederland"		Artikel 51 Vo. 2019/33 Artikel 15 regeling wijn en olijfolie
Druivenrassen	Bij de vermelding van druivenrassen op het wijnetiket geldt de regel dat deze rassen op de OIV-lijst of de lijst met toegestane druivenrassen BOB/BGA Nederland moeten staan. Bij 1 ras geldt: Minimaal 85% van de druiven moet van dit ras zijn. Bij meerdere rassen geldt: 100% van de druiven is van deze rassen.		Artikel 81 Vo. 1308/2013 Artikel 15 regeling wijn en olijfolie
Jaartal	U moet het jaartal vermelden op het wijnetiket.		Artikel 15 regeling wijn en olijfolie

Facultatieve vermeldingen voor BOB en BGA-wijn

Deze vermeldingen gelden alleen voor BOB en BGA-wijn.

Soort vermelding	Uitleg	Bijzonderheden	Waar staat het in de wetgeving?
Logo van BOB of BGA-wijn:	Facultatief, naast de verplichte tekst over BOB of BGA.		Artikel 22 Vo 2019/33

			
Druivenrassen:	<p>Bij de vermelding van druivenrassen op het wijnetiket geldt de regel dat deze rassen op de lijst met toegestane druivenrassen BOB/BGA Nederland moeten staan.</p> <p>Bij 1 ras geldt: Minimaal 85% van de druiven moet van dit ras zijn.</p> <p>Bij meerdere rassen geldt: 100% van de druiven is van deze rassen.</p>		Artikel 50 Vo 2019/33
Oogstjaartal:	<p>Voor de vermelding van het oogstjaartal op het wijnetiket geldt:</p> <p>-Minstens 85 % van de druiven is in het betrokken jaar geogst. -Bij producten die traditioneel worden verkregen uit in januari of februari geogste druiven, is het wijnoogstjaar het voorafgaande kalenderjaar.</p> <p><i>Schrijfwijze:</i> Jaartal in cijfers</p>		Artikel 49 Vo 2019/33
Aanduidingen die verwijzen naar een bepaalde productiemethode			Artikel 53 Vo 2019/33
Rijping op het vat	<p>Houten Vat</p> <ul style="list-style-type: none"> • “gerijpt in het vat” • “gerijpt in ..... vaten” (met de houtsoort) <p>of “gegist in.....” en “verouderd in.....” in plaats van “gerijpt in...”</p>		
Mousserende wijn BOB Gisting op fles	<p>Geldt alleen als:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het product mousserend is gemaakt door een tweede alcoholische vergisting op fles; 		

	<ul style="list-style-type: none"> • het bereidingsproces, met inbegrip van de rijping in het productiebedrijf, gerekend vanaf het begin van de gisting die is bestemd om de cuvée mousserend te maken, ten minste negen maanden heeft geduurd; • de gisting die is bestemd om de cuvée mousserend te maken, en de aanwezigheid van de cuvée op de wijnmoer ten minste 90 dagen hebben geduurd; • het product van de wijnmoer is gescheiden door filtreren bij het oversteken of door degorgering (= verwijderen van het bezinksel). <p>Tekst:</p> <ul style="list-style-type: none"> • "gisting op de fles" 		
Crémant	<p>Crémant</p> <p>van toepassing op een witte of rosé mousserende kwaliteitswijn met BOB</p> <p>Dit geldt alleen als:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de druiven handmatig zijn geoogst; • de wijn is verkregen door persing van volledige of afgeriste druiven. De verkregen hoeveelheid most mag hoogstens 100 liter per 150 kg druiven bedragen; • het maximumgehalte aan zwaveldioxide niet meer bedraagt dan 150 mg/l; • het suikergehalte minder bedraagt dan 50 g/l; • de wijn aan de eisen van lid 4 Vo 2019/33 voldoet, (voor vergisting op de fles volgens.....methode); • onverminderd artikel 55 Vo 2019/33 (kleiner gebied) de uitdrukking "crémant" op de etiketten van mousserende kwaliteitswijnen wordt vermeld in combinatie met de naam 		

	<p>van het afgebakende geografische eenheid van de beschermde oorsprongsbenaming.</p> <p>Tekst: "crémant"</p>		
--	---	--	--

Facultatieve vermeldingen voor mousserende kwaliteitswijn (niet BGA of BOB)

Aanduidingen die verwijzen naar een bepaalde productiemethode	Uitleg	Bijzonderheden	Waar staat het in de wetgeving?
<p>Mousserende kwaliteitswijn</p> <p>Gisting op fles</p>	<p>Geldt alleen als:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het product mousserend is gemaakt door een tweede alcoholische vergisting op fles; • het bereidingsproces, met inbegrip van de rijping in het productiebedrijf, gerekend vanaf het begin van de gisting die is bestemd om de cuvée mousserend te maken, ten minste negen maanden heeft geduurd; • de gisting die is bestemd om de cuvée mousserend te maken, en de aanwezigheid van de cuvée op de wijnmoer ten minste 90 dagen hebben geduurd; • het product van de wijnmoer is gescheiden door filtreren bij het oversteken of door degorgering (= verwijderen van het bezinksel). <p>Tekst:</p> <ul style="list-style-type: none"> • "gisting op de fles" 		<p>Artikel 53 Vo 2019/33</p>

Lettertype

Er zijn regels over hoe u de verplichte vermeldingen op het wijnetiket zet. U moet een lettertype gebruiken met een hoogte van minimaal 1,2 mm (referentiehoogte is de "x" letter). Bij de vermelding alcoholvolumegehalte moet het getal 3mm groot zijn. Bij de vermelding flesvolume moet het getal 4mm groot zijn. De tekst over de vermelding BGA of BOB moet minstens 2 keer zo groot zijn als de adresgegevens.

Dit is een publicatie van:

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
Prinses Beatrixlaan 2 | 2595 AL Den Haag
Postbus 93144 | 2509 AC Den Haag
T +31 (0) 88 042 42 42
www.rvo.nl

Deze publicatie is tot stand gekomen in opdracht van het ministerie van Landbouw, Natuur en voedselkwaliteit.

© Rijksdienst voor Ondernemend Nederland | april 2021

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl) stimuleert duurzaam, agrarisch, innovatief en internationaal ondernemen. Met subsidies, het vinden van zakenpartners, kennis en het voldoen aan wet- en regelgeving. RVO.nl werkt in opdracht van ministeries en de Europese Unie.

RVO.nl is een onderdeel van het ministerie van Economische Zaken.